

אֶתֶּן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפֵי תְּנוּמָה
עַד אֲמָצָא מְקוֹם לָהּ. וְהוּא הָיָה
מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לַחֲבֵר אֶת הָאֵם,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (מְשַׁלֵּי א) וְאֵל תִּטַּשׁ
תּוֹרַת אֲמֹךְ, עִם בְּעֵלָהּ. שֶׁהָרִי
הַשְּׂכִינָה מִצַּד שֶׁל הַחֶסֶד נִקְרָאת
בְּגַמְלֵי חֶסְדִּים.

וּמִצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרָאת עֲקֵדָה
וְקִרְבָּן, וּמִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי
נִקְרָאת תּוֹרָה, וְאִין מִי שֶׁיַּעֲזִיר
אוֹתָהּ בַּמְדוּת הַלְלוּ לְבְעֵלָהּ. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה נא) אִין מְנַהֵל לָהּ
וּגּוֹ'. וּמִשׁוּם זֶה הַקּוֹל אוֹמֵר (יִשְׁעִיָּה
מ) מָה אֶקְרָא כָּל הַבֶּשֶׂר חֲצִיר.
שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדְּלִים אֵלָּא לְזַבַּח בֶּשֶׂר,
וְאֵלּוּ הֵם עֲמֵי הָאָרֶץ. וְאֵלּוּ
שְׂמֵשְׁתַּדְּלִים בְּגַמְלֵי חֶסֶד
וּבַתּוֹרָה, לֹא מִשְׁתַּדְּלִים אֵלָּא
לְעֲצָמָם, וּבִשְׂבִילֵם נֶאֱמַר וְכֹל
חֶסֶדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה. וְכֹל אֵלּוּ שֶׁלֹּא
מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ לְשִׁמָּה - רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, לֹא שׁוֹרָה
עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים עח)
וַיִּזְכֹּר כִּי בֶּשֶׂר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ
וְלֹא יִשׁוּב.

וַיֵּשׁ שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה
שֶׁבְעַל פֶּה לְשִׁמָּה, וְנֶאֱמַר בָּהֶם
(שְׁמוֹת א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה
קִשָּׁה - זוֹ קִשְׁיָה. בַּחֲמֹר - זֶה קָל
וְחֲמֹר. וּבִלְבָנִים - בְּלִבוֹן
הַהֲלָכוֹת. שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר וְתִכֵּן
לְבָנִים תִּתְּנוּ. בְּכֹל עַבְדָּה בַּשָּׂדֶה
- זוֹ בְּרִיתָא. אֶת כָּל עַבְדְּתֶם - זוֹ
פְּסָקָה. אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ -
פְּרָכָה. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְעִמְקָהּ שֶׁל
הַלְכָה, נֶאֱמַר בָּהֶם אִין הַלְכָה
כְּפִלּוּנֵי.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שְׂמֵשְׁתַּדְּלִים בָּהּ
לְשִׁמָּה, שֶׁהֵם בְּעֵלֵי הַמַּגְנִים שֶׁל
בֵּית הַמְּדֻרָשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בַּמְדַּבֵּר
יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. כְּמוֹ
שֶׁבְּאֵרוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, אִין
הַתּוֹרָה מִתְקַיְּמַת אֵלָּא בְּמִי
שְׂמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ.

שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפֵי תְּנוּמָה עַד אֲמָצָא מְקוֹם
לָהּ. וְאִיהוּ הָיָה מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיתָא לַחֲבֵרָא
אֲמָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ (מְשַׁלֵּי א ח) וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת
אֲמֹךְ, עִם בְּעֵלָהּ. דְּהָא שְׂכִינְתָא מִסְטָרָא דְּחֶסֶד
אֶתְקַרִיאת גְּמִילוּת חֶסְדִּים.

וּמִסְטָרָא דְּגְבוּרָה אֶתְקַרִיאת עֲקֵדָה וְקִרְבָּנָא.
וּמִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא
אֶתְקַרִיאת תּוֹרָה. וְלִית מָאן דִּיתְעַר לָהּ בְּאֵלִין
מְדוּת לְגַבֵּי בְּעֵלָהּ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (יִשְׁעִיָּה נא יח)
אִין מְנַהֵל לָהּ וּגּוֹ'. וּבְגִין דָּא קָלָא אֲמַר (יִשְׁעִיָּה
מ) מָה אֶקְרָא כָּל הַבֶּשֶׂר חֲצִיר. דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין
אֵלָּא לְדַבְּחָא בְּשָׂרָא, וְאֵלִין אֲנוּן עֲמֵי הָאָרֶץ
וְאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּגַמְלֵי חֶסֶד וּבְאוֹרֵיתָא,
לֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֵלָּא לְגַרְמִיָּהוּ, וּבְגִינֵיהוּ אֶתְמַר
(ש"ם ש"ם) וְכֹל חֶסֶדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה. וְכֹל אֵלִין דְּלֹא
מִשְׁתַּדְּלִין בֵּיהּ לְשִׁמָּה, רוּחָא קוּדְשָׁא דְּאִיָּהּ
שְׂכִינְתָא לֹא שְׂרִיא עָלֶיהוּ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב
(תְּהִלִּים עח לט) וַיִּזְכֹּר כִּי בֶּשֶׂר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא
יִשׁוּב.

וְאִית דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵיתָא דְּבַעַל פֶּה
לְשִׁמָּה, וְאֶתְמַר בְּהוּן (שְׁמוֹת א יד) וַיִּמְרְרוּ
אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קִשָּׁה, דָּא קוּשְׁיָא, בַּחֲמֹר,
דָּא קָל וְחֲמֹר. וּבִלְבָנִים בְּלִבוֹן הַהֲלָכוֹת.
דְּעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (ש"ם ה יח) וְתִכֵּן לְבָנִים תִּתְּנוּ. בְּכֹל
עַבְדָּה בַּשָּׂדֶה, דָּא בְּרִייתָא. אֶת כָּל עַבְדְּתֶם,
דָּא פְּסָקָא. אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ, פְּרָכָא. כְּדִ
מְטוֹ לְעִמְקָא שֶׁל הַלְכָה אֶתְמַר בְּהוּן לִית הַלְכָה
כְּפִלּוּנֵי.

וְאִית אַחֲרֵנִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לְשִׁמָּה, דְּאֲנוּן
מְאָרֵי תְּרִיסִין דְּבַהּ מְדַרְשָׁא דְּאֶתְמַר בְּהוּן
(בַּמְדַּבֵּר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
מְאָרֵי מִתְּנִיתִין אִין הַתּוֹרָה מִתְקַיְּמַת אֵלָּא בְּמִי
שְׂמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ.